

«Норуот күүһэ — көмүөл күүһэ!»

ЭНГСИЭЛИ

**2016 сыл
Балажан ыйын
27 күнэ
Оптуорунньук
№ 111 (10506)**

1935 сыл алтынны 5 күнүгэр төрүттэммитэ

Нам улуухун хаһыата

1996, 2005, 2009 сылларга «Сыл бастыг хаһыата»

**БЭБЭНЭЭ...
БҮГҮН...
САРСЫН...**

Улуус баһылыгын мунһабыттан бэлиэтэһиннэр

Улуус баһылыга А.П. Атласов иһитиннэрбитинэн, улуустан уопсайа 83 киһи, о.и. 8 киһилээх официальной делегация Хабаровскай куоракка Амурдаағы межрегиональной «Экспо-2016» быыстапка-дьаарбанкаҥа ситиһилээхтик кыттан кэлли.

Балажан ыйын 27 күнүгэр республика суверенитет күнэ бэлиэтэнэр. 11 чаастан М.К. Аммосов памятниктар, 11ч. 30м. И.Е. Винокуров скверигэр сибэки ууруута, онтон салгыы Хамафаттаҥа хотон, Никольскайга сүөһү астыыр сыах аһылылары баһаанналар.

Балажан ыйын 28 күнүгэр Бүтүн Россиятаағы гражданныр приемнааһын күнэ буолар.

Балажан ыйын 30 күнүгэр Маймаҥа нэһилиэгэ тэриллибитэ 100 сааһын бэлиэтир тэрээһин ыттылар.

Оттоохун былаана билингги туругунан 81% туолла. 28900 тн оттонно. Былаан туолара 100 тн хаалла.

Обуруот аһын хомууу былаана 50% туолла. Сүбүөкүлэ, моркуоп, хортуоппуй хомуура түмүктэннэ, хапшыста хомуура түмүктэннэр эрэр.

Үөрэҥирии управлениетын начальнига О.Н. Протопопов иһитиннэрбитинэн, 33 дьаһыла-садтан 29-на үлэли тулар. Балажан ыйын 27 күнүгэр 1, 2 Хомуустаах, Партизан дьаһыла-садтара аһыллаҥа. Учуталлар республика баһылыгын граныгар кытталлар. Алтынны ыйга республикатааҥы «Учитель года» куонкурууска бэлэмнэни үлэлэр бараллар. Алтынны 6 күнүгэр муниципальной аттестационнай хамыһыһа Искра, Бөтүн оскуолаһарын дириэктэрдэрин, Партизан дьаһыла-садын сэбиэдиссэйин бигэрэтиэһээхтэр. 3 оҕо Москваҥа олимпиадаҥа кытта барбыт.

Балажан ыйыгар улууска 5 тыа баһаара буолбут. Искра, Маймаҥа, Хатыг Арыы, Үөдэй баһаардара умулларыллылар. Салбан баһаара 25.09.16 суох оноһулдуна.

Тыа хаһаайыстыбатын перепийин түмүгүнэн, республика үрдүнэн ТХПК-га, кэтэх хаһаайыстыбаларга сүөһү ахсааныгар араастаһылар тахсыбыттар.

2019 сылга Нам улуухуһар Олонхо ыһааҥа буоларынан, бэлэмнэни үлэлэр саһаланыаҥа.

Дьоккуускай куоракка урбанныттар сүбэ мунһахтара буолбут.

Тутуу министиэристибэтигэр мунһаха республика үрдүнэн 1 кылаабынай архитектор наадата ыйылыбыт.

Республика баһылыга Е.А. Борисов улуустар баһылыктарыгар ыһпыт мунһаһар Нам улууһа килиэп оноруутугар 7 миэстэҥэ, тыа хаһаайыстыбатын управлениетын үлэтигэр Чурапчы, Сунтаар, Мэҥэ Хаҥалас, Уус Алдан кэһнилэригэр 5 миэстэҥэ иһэрэ бэлиэтэммит.

Нерюнги улуухуһар Уһук Илинги гектары үлэригэ 253 сайабылыанһа, улууска 1700 уведомление кирибит.

Суол сабылларынан, 5 нэһилиэккэ 2 ыйдаах хамнас төлөнүөхтээх.

Бэлиэтэнэ А. КОРЯКИНА

БҮГҮН - СУВЕРЕНИТЕТ КҮНЭ САХА СИРИН ЫТЫКТАБЫЛЛААХ ОПОХОТООХТОРО!

Саха Өрөспүүбүлүкэтин Судаарыстыбаннаһын күнүнэн ис сүрэхпиттэн эвэрдэлибин! Дьоккуускайга 1990 сыллааха балажан ыйын 27 күнүгэр Судаарыстыба суверенитетин туһунан декларация ылыныллыбыта. Бу историческай докумуон өрөспүүбүлүкэ инникитин тутулуҥа суох сайдар онкулун түстэҥитэ. Бастатан туран, ити биһиэхэ Саха сириҥ бэйэбит эпипитинэспитигэр ылан, хайдах көрөрбүтүнэн сайыннарыбытыгар быраап биэрбитэ. Россия Федерациятын биир бөдөн субъектин быһытынан экономика уонна бэлиитикэ хайысхаларыгар

тутулуҥа суох буолар таһыммыт үрдэбитэ. Ити өрөспүүбүлүкэ үгүс тутуу проблемаларын быһаарарга тирэх буолбута.

Ону тэнэ, 26 сыл анараа өттүгэр норуот өйбүлүн ылыт дьоккуутааттар Саха сирэ инникитин даһаны Россия судаарыстыбатын састаабыгар сылдыахтааһын туһунан биллэриггэрэ. Декларацияҥа Россия Федерациятын Конституцията сабырылар кыахтааҥа быһаарыллыбыта өрөспүүбүлүкэ биэтик сайдарыгар олук буолбутун ааспыт кэрчик кэммит туоһулуур.

Билигин бу Саха сириҥ ин-

ники дьылҥатын быһаарыт доккумон олохтообут бириинсиптэринэн салайтаран, XXI үйэҥэ сайдар тосхолбут быһаарылынна. Өрөспүүбүлүкэ сиригэр-уотугар бөдөн промышленнай уонна социальная бырайыактар олоххо киллэриллэллэр, олохпун бары эйгэтин тупсарабыт, саһа технологияларынан туһанабыт. Туруорбут сыалларыбын-соруктарыбын ситиһэрбитигэр бары түмсүүлээх буолуохтаахпыт. Өрөспүүбүлүкэ судаарыстыбаннаһын салгы бөһөрөгөтөр инниттэн гражданскай уопсастыба көхтөөх уонна айымһылаах буоларыгар болһомтобутун

ууруохтаахпыт.

Саха сириҥ бары олохтоохторун айымһылаах үлэлэригэр уонна биир сомоҕо буолууларыгар олоһуран Россия федеративнай тутула салгы бөһөрүүгэр, омуртар икки ардыларыгар өрүү эйэлээх сыһан олохсуйарыгар, нэһилиэннэ уйгута тупсарыгар эрэнэбин.

Саха сириҥ бары олохтоохторугар кытаанах доруобуйаны, бары үтөнү, ситиһилэри уонна сарсынны күннэ эрэли баһарабын!

Саха Өрөспүүбүлүкэтин Ил Дархана Егор Борисов

Бэлиэ түгэн

ХАБАРОВСКАЙГА ФОРУМНА

Ааспыт нэдиэлэҥэ Хабаровскай куоракка «Экспо-2016» улахан быыстапка-форум буолан ааста. 200-тэн таһа кэригэ араас хампаанналар, институттар, норуот маастардара кытыһыны ыллылар.

Быыстапка-форум чэрчитинэн урбанныттарга аналлаах конференциялар, семинарлар, презентациялар, төгүрүк остуоллар, бизнес салгы сайдарыгар партнердары көрдүүр тэрээһиннэр буолулар. Промышленность салаатыгар электрооборудованиелар, саһа технологиялар, самолеттар көрдөрүлүннүлэр. Табаары онорооччулар ас араас көрүнү туруордулар, робототехникалар, медицинскэй тэриллэр быыстапкаланналар.

Бу Уһук Илин регион саамай улахан форумугар Нам улуухуттан 83 киһи кытыһыны ылла. Культура үлэһиттэрэ Саха сириттэн сулууспалы сылдыар оһолорго кэһсиэр көрдөрдүлэр. «Ньургунун», «Мицээр», «Дьүүрүл» норуодунай коллективтар, ону тэнэ «Добун» эр дьон ансамбыла кытыһыны ыллылар.

«Эрэл» СХПК быыстапкаҥа үрдүк ситиһилэннэ - 4 кыһыл көмүс мэтээл хаһаайыттары буоллулар. (Салгыыта бэчээттэниэ)

Бэйэ информ.

Улуус нэһилиэктеригэр

«1 Хомуустаах» МТ тыа хаһаайыстыбатын специалиһа С.И. Кривошапкин иһитиннэрбитинэн, нэһилиэк үрдүнэн барыта 862 төбө ынах сүөһү баар, ол иһигэр ынар ынаҥа — 291, быйылгы төрүөх ньирэйэ — 232, 1697 сылгы, ол иһиттэн биэтэ — 759, кулуна — 423. 2007 сылтан дьон сылгы иититинэн күүскэ дьарыктанар. 23 араас көрүннээх хаһаайыстыба баар. Ол курдук, И.И. Бечканов салайааччылаах «Нам совхоз» ООО сылгы тутар. С.И. Кривошапкин «Дайар» кооператива сылгылаах дьонго өнө онорон, кооператив чилиэннэрин сылгыларын көрөр-истэр. Л.В. Алексеева салайар «Кыһыл Сыыр» кредитней кооператива харчы иэс биэрэр, үп уулар, тыа хаһаайыстыбатынан дьарыктаһааччылары өйүүр сыаллаах-соруктаах үлэни-хамнаһы тэригэр ыһтар.

Нэһилиэккэ 20 бааһынай хаһаайыстыба баар. «Дохсун» б/х (сал. Е.Е. Бурнашев) сүөһү, сылгы, хортуоппуй, обуруот аһын, М.М. Муксунова б/х сүөһү иититинэн, хортуоппуй үүннэриитинэн, «Хатыгчаана» б/х (сал. Т.А. Березкина), «Кэҥкэмэ» б/х (сал. Л.В. Данилова), «Алгыс» (И.Е. Сысолятина) сылгы иититинэн, «Агро-01» б/х (сал. В.Г. Рожин) сүөһү, сылгы, А.А. Аргунов, Э.С. Дьячковская сүөһү иититинэн, Р.Г. Александрова хортуоппуй, обуруот аһын олордутунан, Б.В. Бурцев хортуоппуй

ЭДЭР ФЕРМЕРДЭР ЭЛБИИЛЛЭР

үүннэриитинэн, С.В. Рожин сүөһү, Ю.М. Тихонов, Ф.Ф. Ядреев, Ф.В. Николаев, И.И. Петров, Н.Г. Новгородова, П.Н. Сивцев, Л.П. Винокуров, Е.И. Дьячковская, И.П. Избеков сылгыны үөрдээн иититинэн дьарыктаналлар.

189 ыал кэтэх хаһаайыстыбаларыгар сүрүннээн сүөһү, сылгы тутан олоролор. Самай киһи сэргиирэ диэн, кэһники сылларга эдэр дьон тыа хаһаайыстыбатын дьарыктанан эрэллэр. Ол курдук, тыа хаһаайыстыбатын министиэристибэтэ сыл

аайы ыһтар «Саһа саһалааччы фермер» бырагыраамманан гранта ситиһилээхтик кытталлар. 2013 с. Л.В. Данилова, 2014 сылга И.Е. Сысолятина, 2015 с. Ф.Ф. Ядреев, М.М. Муксунова, А.А. Аргунов, Ю.М. Тихонов, В.В. Бурцев, 2016 с. П.Н. Сивцев, И.И. Петров, Э.С. Дьячковская, И.П. Избеков куонкурууска гран ылытытара. Н.Г. Новгородова «Дьис кэргэн фермер» граныгар тигистэ. Хаһаайыстыбалар ылыт үптэригэр сүөһү, сылгы атыһалааллар, хотон, сылгы ба-

зата онгостоллор.

Оттоохун хаамытын туһунан кэһсиэр буоллаха, былаамыт — 2583 тн. Халлаан туран биэрбэккэ, от үнүүтэ ханан да мөлтөх. 1922 тн оттообут, былаамытын 74,4% толордубут. Балажан ыйыгар күн-дьыл тупсан, кэһники күннэргэ балачча оттообут.

Хортуоппуй, обуруот аһын үнүүтэ орто. Улуустаағы аты-эргэи дьаарбанкатыгар Е.Е. Бурнашев, М.М. Муксунова хаһаайыстыбалара сыл аайы буоларын курдук көхтөөхтүк кытталлар.

Үтүт туттары хайа да сыллааһар үчүгэй. Бу үлэни В.Г. Рожин салайааччылаах «Агро-01» б/х иилээн-саһалан ыһтар. Сайын устата 200-чэ ыал күңгэ, ортогунан, 800-900 л үтүт «Эрэл» кооперативка туттардылар. Ядреева М.С. хаһыс да сылын үтүө суобастаахтык үтүт тутар.

Н.Е. Колосов кэтэх хаһаайыстыбатыгар таба, көтөр иититинэн утумнаахтык дьарыктанар.

Бу курдук, нэһилиэкпитигэр тыа хаһаайыстыбатын араас көрүннээх тэрилтэлэрэ олохтоох бордукусийаны онорууга ылсан туран үлэлииллэр.

Анастасия КОРЯКИНА

ЫТЫКТАБЫЛЛААХ НАМ УЛУУҺУН ОЛОХТООХТОРО! «Төрүт Уу» тэрилтэ сайыгны үлэ режимигэр кирибитин биллэрэр:

«Олонхо» аты дьиэтигэр, үлэ күнүгэр 9.00. чаастан 19.00. чааска дылы, баскыһаннаа 10.00. чаастан 18.00. чааска дылы үлэлиир.

Дьиэвэ тиэрден биэри диспетчерэ 10.00. чаастан 18.30. чааска дылы үлэлиир.

Билсэр телефоннар: 8-924-873-73-11, 8-914-300-11-70. Баскыһаннаа дьиэвэ тиэрдии оһоһуллубат.

Аппааныга Л. Левин уул. 3 №-гэр атылыанар (урукку кулууп киновудката). Үлэ күнүгэр 9.00. чаастан 18.00. чааска дылы. Баскыһаннаа үлэлиэбэт.

«Крестьянское хозяйство «Кэскил» продает красный картофель, сорт «Розара». Цена — 30 руб. за кг. Сортвые семена картофеля — 25 руб. за кг.

Место проважди: с. Намцы, ул. Чернышевского, 55, арочный гараж, с 9 ч. до 19 ч. вечера

«Сдаю комнату одинокой женщине в 3-хкомн. квартире в центре с. Намцы. Тел. 89841197554»

«Продаю УАЗ бортовой 2003 г. с документами. УАЗ-фермер 2006 г. без документов. Цена за обе — 255 тыс. руб. Отдельно не продается. Тел. 89243665760»

«Продаю кран «Пионер» без троса. Цена — 35 тыс.руб. Тел. 89644242362»

«Грузовые перевозки. Тел. 89644258617, 89841160270»

ГАИ информирует

ВНИМАНИЕ – ДЕТИ!

19 сентября 2016 г. в 14 ч. 42 мин. в дежурную часть ОМВД России по Намскому району поступило сообщение о ДТП на ул. Советская, возле дома № 5 с. Намцы Намского района.

Установлено, что 19.09.2016 г. в 14 час. 32 мин. на ул. Советская, возле дома № 5 с. Намцы Намского района водитель автомобиля марки «TOYOTA CALDINA» не уступил дорогу пешеходу на нерегулируемом пешеходном переходе и совершил наезд на малолетнюю А., 2007 г. рождения, которая выбежала на проезжую часть, в зоне действия дорожного знака, из-за остановившегося транспортного средства.

В результате ДТП малолетняя А. получила телесные повреждения.

По данному факту проводится проверка.

В жизни много опасностей и одна из них — дорога, чтобы уберечь свою жизнь, мы должны знать Правила дорожного движения и выполнять их, ведь жизнь — самое ценное, что есть у человека.

Госавтоинспекция

МАХТАЛ

Мин Намна төрөөн-үөскээн, киһи-хара буолан, орто сиэрин олорон, үлэлиээн кэллим. Бу кэнниги сылларга Ленскэй нэһилиэк иһинэн түөлбөлэринэн үлэлиээн общественнай түмсүүгэ чилиэниэн таланнар күһүм кыайарынан үлэлиэ сылдыабын. Ол үлэбин сыналааннар, түөлбөбүт сарайынан А.А. Матвева нэһилиэкпит салалтатыгар түһөрбүт мэктиэтигэр олобуран 2015 с. баһылык А.Г. Новгородов «Нэһилиэк бочуоттаах олохтооҕо» диэн үрдүк ааты биэрэн үөрдөн да, улаханлык соһутан да тураллар.

дьол кустуга буолан кууһуохтун, этэнгэ буолууну, үлэтигэр ситиһирилэр баҕарабыт.

З.И. Егорова

Тапталлаах кэргэним, аҕа-быт, эһэбит Винокуров Дмитрий Федорович уһунук ыалдьан күн сириттэн барбыта бу дьыл балаҕан ыйын 18 күнүгэр 40 хонуға туолла.

Күндү киһибитин бүтэһик суолугар атаарарга, көмүс уңуоһун тутарга күүүс-көмө, өйбүл-тирэх буолбут аймактарыгыгар, Дмитрий Федоровичка маслосавадка биэргэ үлэлиэбит дьонугар-сэргэтигэр, табаарыстарыгыгар, Намнаабы оҕо приютун коллективыгар, чугас ыалларыгыгар уонна киһини өр сылларга эмтээбит, кыһамныларын уурбут Нам балыһаһын быраастарыгар, үлэтигэригэр улахан, муһура суох махталытын тиэрдэбит. Баҕарабыт эһиэхэ ыраас халлааны, кытаанах до-руобуйаны, дьолу-соргуну. Дом! Дом! Дом! Дом!

Д.Ф. Винокуров дьиэ кэргэнэ

КЭРИЭСТЭБИЛ

Буй 30 күнүгэр күн сиригэр саамай күндү дьоммутун — аҕабытын Рожин Семен Егоровичы, чыгычаахпыт Ар-чыны орто дойду олобуттан сүтэр-бипит номноу биир сыла буолар.

Бириэмэ эмти-ир диэн этэллэр эрэри дьоммутун ахтыбатах, санаабатах күммүт диэн суоһун кэриэтэ. Өйбүтүнэн бу киһирэн кэлбэт-тэр диэн биллэрбит даһаны, сүрэхпит-һиэрбит ону ылым-мат, эйэлэһиэн баҕарбат. Тула-бытыгар туох барыта кинилэр күндү мөссүөннэрин, сэргэх бэй-элэрин санатар. Кинилэрэ суох барыта кураанах, курус курдук буолар.

хиэхэ улаханлык сангарбыта суоҕа. Айылҕа биэрбит талаанын сайынна-ран, ырыаны кытта ыаллаһан сыл-дыбыта. Уһанар дьарыктаах буол-лан үгүс биэр дойд-дулаахтарыгар кө-мөлөспүтэ, тылла-рын быһа гыммакка сып-сап хомунап үлэли барар буолара. Онон Хатырыгытын дьонугар-сэргэтигэр бэйэтин бэлиэтин хааллардаҕа. Дьон-сэргэтэ даһаны киһини өрүү астына, махтана ахталлар. Сатаабатаҕа, кыайбатаҕа диэн суоҕа, киһи баар сиригэр өрүү күө-дһаа кэпсэти, күлсүү буол-лара. Дьонтон үчүгэйин-үтүөтүн эрэ бэлиэтээн көрөрө, киһи бары-та убай-быраат, эдьийи-балыс буолара. Төрөөбүт дойдутун, Уус Алдан Найахытын, санаатар эрэ сирэйдиин-харахтын сырдыгы-ра. Ийэтин, биэргэ төрөөбүтү-рин аһыннар эрэ дойдутугар бар-ан дуоһуяа сыннанан, аҕаахта-ан, астынан кэлэрэ. Тапталлаах кыра уола оһолго түбэспитин сүрүө тулуйаахтаабакка, оһотун кытта биэр күн бараахтаабыта.

Кэтэһиилээх, күүгүлээх иккис оһобут, чыгычаахпыт Ар-чын эмиэ аһатын курдук кыра эрдэбиттэн үөрүннэн, сыты-

хотуу, кэпсээннээх-ипсээннээх, тулатыгар үөрүүнү ыһа сылдыар, санаа хоту оһо буолан улаатан испитэ... Киһи тула өрүү үгүс оһо үмүөрүһэрэ, оһолордуун тэн-нэ сүүрэн-көтөн спорду кыт-та доһордоһон, компьютерга үлүһүйэн иннигэр үгүс была-аннаах 11-с кылааска үөрэнэн испитэ. Хомойоох иһин, оһобут, чыгычаахпыт ыра санаата туол-бат дьылдылаах эбит...

Күндү дьоммут биэргэ үөс-кэбит доһотторо, чугас аймах-тарбыт, нэһилиэкпит дьон-сэр-гэтэ бу ырахан күннөрүбүтүн тэбис-тэһнэ үлэһинилэр.

Дьылҕа хаан кытаанаҕа сүүрүн, хайдахтаах да ыраха-нын иһин олохтук салҕанар буол-лаҕа. Күндү дьоммут сүрэхпи-тигэр, өйбүтүгэр-санаабытыгар үтүө мөссүөнү эрэ өрүү биһигини кытта биэргэ. Утүө санаалаах, үөрүү-көтүү аргыстаах олорбут таптыыр дьоммут биһиги, чугас дьонноро, этэнгэ буоларбытын, наар ытыы-сонугу сылдыбап-пытын баҕарар буолуохтаахтар... Ол сиэринэн, төһө да ырахан иһин, тулуйа сатыбыт, үлэли-хамсыы сылдыабыт.

Манньк ырахан суол кимиэ-хэ да кэлбэтин, бар дьоммут бары этэнгэ буолун!

Кэргэнэ, ийэтэ, уола, убайа, кийиитэ, санҕаа Рожиннар

Table with 4 columns containing names and details of people, including their family members and relationships. Columns include names like Румянцев, Андро́сова, and others.

Кылаабынай редактор э.т. Л.А. Ноговицына
ОТДЕЛЛАР: редакторы солбууһааччы — 41496, хаһыаты тангыс — 41332, бухгалтерия — 41141, факс — 41141, 41496.

Тэрийэн таһарааччылар: СР Правительствота, «Нам улууһун «Энсиэли» хаһыат редакцията» автономнай учреждение. Сибээс, информационнай технологиялар уонна маассабай коммуникациялар эйгэлэригэр кэтээн көрүүгэ Федеральнай сулуусуна СР управлениетыгар 2012 с. олунньу 7 күнүгэр регистрацияламыт нүөмэрэ — ФН №ТУ14-0216.
Сурукка ааккытын-суолугун, үлэтигин, дьэбит аадырыһын чопчу ыйын. Редакцияҕа кири-бит суруктар төнөрүллүбэтэр. Автор этэрэ хаһыат санаатыһын мэлдьи биир буолбат.
«ЭНСИЭЛИ» - Нам улууһун хаһыата. 678380, Саха Республиката, Нам улууһа, Нам сэл., Заложной уул. 4. E-mail: Namtsy41141@mail.ru

«Энсиэли» хаһыат РИС талыһына, таһылына уонна бэчээтиир сыһар бэчээттэннэ. Аадырыһа: Нам сэл. Заложной уул. №4 Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бэчээт. Лиц Көңүл сыһанан атыгыланар Индекс — Р0005. Тираһа — 1186 Бэчээккэ илии баттаньтыын графига — 12:00 ч. 26.09.2016 с. Бэчээккэ илии баттанна — 11:20 ч. 26.09.2016 с.